

22 Μαΐου 2007

Παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη
για τις εσφαλμένες καταχωρίσεις διωκτικών εγγράφων
στα ηλεκτρονικά «αρχεία καταζητουμένων» της ΕΛ.ΑΣ.

Με έγγραφό του της 10^{ης} Μαΐου 2007, ο Συνήγορος του Πολίτη ενημέρωσε τα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης για ιδιαίτερος σοβαρά προβλήματα στα ηλεκτρονικά «αρχεία καταζητουμένων», στα οποία η Ελληνική Αστυνομία καταχωρίζει διωκτικά έγγραφα των δικαστικών ή εισαγγελικών αρχών. Το ζήτημα έχει προσλάβει ευρείες διαστάσεις μετά την ανάληψη, από την ΕΛ.ΑΣ, της αρμοδιότητας για έκδοση διαβατηρίων, καθόσον οι έλεγχοι για τυχόν καταχωρίσεις στα αρχεία διενεργούνται πλέον σε καθημερινή βάση και για όλο σχεδόν τον πληθυσμό, με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των κρουσμάτων σύλληψης και κράτησης λόγω εσφαλμένης εγγραφής.

Υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη έχουν τεθεί ακραίες περιπτώσεις, όπως:

- σύλληψη λόγω συνωνυμίας και ελλιπούς εγγραφής στοιχείων του πραγματικού καταζητουμένου (λ.χ. χωρίς πατρώνυμο)·
- σύλληψη εξ αιτίας της παράλειψης των δικαστικών ή εισαγγελικών αρχών να διαβιβάσουν, προς καταχώριση, την πληροφορία περί εξάλειψης της ποινής ή άρσης του περιοριστικού μέτρου (παύση δίωξης, απαλλαγή, αναστολή, παραγραφή)·
- άρνηση των αστυνομικών αρχών να κρίνουν αυτοδυνάμως ακόμη και αντιρρήσεις περί οφθαλμοφανούς έλλειψης ταυτοπροσωπίας (λ.χ. λόγω ηλικίας)·
- άρνηση των αστυνομικών αρχών να δεχθούν ακόμη και αποδείξεις εξάλειψης της ποινής ή της υποδικίας (όπως μίαν αθωωτική δικαστική απόφαση)·
- κράτηση επί τριήμερο αργίας λόγω αδυναμίας επικοινωνίας με εισαγγελική αρχή προς διερεύνηση των αντιρρήσεων του συλληφθέντος·
- ρητή άρνηση του εισαγγελέως υπηρεσίας να επιληφθεί των αντιρρήσεων του συλληφθέντος εκτός του συνήθους ωραρίου ή σε ημέρα αργίας·

- κράτηση για ασήμαντη χρηματική ποινή, επιβληθείσα ερήμην (ως «*αγνώστου διαμονής*»), της οποίας η εξαγορά είναι αδύνατη λόγω αργιών.

Μετά από ανάλυση του νομικού καθεστώτος που διέπει τα «*αρχεία καταζητουμένων*», παρουσίαση της σημερινής τους κατάστασης και διατύπωση **προβληματισμών για αυτή καθ' εαυτήν τη νομιμότητα της διασταύρωσης στοιχείων επ' ευκαιρία διαδικασιών που δεν σχετίζονται με την αστυνόμευση**, ο Συνήγορος του Πολίτη καταλήγει σε **πρακτικές προτάσεις** για τον κατά περίπτωση χειρισμό των περιπτώσεων όπου διαπιστώνεται καταχώριση κάποιου πολίτη ως καταζητουμένου. Οι προτάσεις αυτές:

- εντάσσονται στο πλαίσιο του **ισχύοντος δικαίου**,
- εκπονήθηκαν με κύριο γνώμονα την τήρηση της **αρχής της αναλογικότητας** και τη διαφύλαξη της προσωπικής ελευθερίας των πολιτών,
- αφορούν **κάθε έλεγχο** (όχι μόνο τον επ' ευκαιρία έκδοσης διαβατηρίου) και
- θα πρέπει να συνδυασθούν με **ευρεία και ριζική εκκαθάριση των αρχείων**.

Ειδικότερα:

- πρώτον, μέχρις ότου τα αρχεία εκκαθαρισθούν πλήρως από διωκτικά έγγραφα στα οποία δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα προβλεπόμενα πεδία, η **αμφισβήτηση της ταυτοπροσωπίας** μεταξύ συλλαμβανόμενου και εγγεγραμμένου θα πρέπει να επιλύεται με **αναγνώριση ακυρότητας των ελλιπών εγγραφών**.
- δεύτερον, μέχρις ότου εξασφαλισθούν εγγυήσεις για διαρκή **αυτεπάγγελτη καταχώριση** νομικών ή πραγματικών γεγονότων τα οποία αίρουν την ισχύ της δίωξης ή την εκτελεστότητα της καταδίκης (παύση δίωξης, απαλλαγή, αναστολή, παραγραφή), η **αμφισβήτηση της ισχύος του διωκτικού εγγράφου** θα πρέπει να εξετάζεται αυτοδυνάμως και εκ των ενόντων **από τις αστυνομικές αρχές**, οι οποίες, σε **περίπτωση αμφιβολίας**, θα πρέπει να επιτρέπουν στον συλληφθέντα ν' αποχωρήσει, κρατώντας τα στοιχεία του και τάσσοντάς του εύλογη προθεσμία προκειμένου να προσφύγει στις αρμόδιες δικαστικές αρχές για την οριστική τακτοποίηση της εκκρεμότητας.
- τρίτον, σε περιπτώσεις όπου ο συλληφθείς παραδέχεται την ταυτοπροσωπία αλλ' αγνοούσε την καταδίκη και πάντως **δηλώνει πρόθυμος να καταβάλει το ποσό μετατροπής ή τη χρηματική ποινή**, οι αστυνομικές αρχές θα πρέπει ομοίως να του επιτρέπουν ν' αποχωρήσει, κρατώντας τα στοιχεία του και τάσσοντάς του εύλογη προθεσμία προκειμένου να διευθετήσει την αποπληρωμή.
- τέλος, θα πρέπει να προβλεφθούν **εξαιρέσεις** για τις περιπτώσεις όπου είτε η **σοβαρότητα του αδικήματος και το ύψος της ποινής** επιτάσσουν αυξημένη εγγύηση υπέρ της δημόσιας ασφάλειας, είτε τυχόν **εξατομικευμένες υπόνοιες διαφυγής** δικαιολογούν τη μη επίδειξη ανάλογης εμπιστοσύνης.

Στην ιστοσελίδα www.synigoros.gr δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο του εγγράφου.